

když jste v minusu

SCHÁZÍ VÁM NA KONCI MĚSÍCE NĚKOLIK TISÍC? NEJSTE V TOM SAMI. PROBRALI JSME S ODBORNÍKY, JAK REVIDOVAT FINANCE, ABY SE VÁM ROZPOČET TROCHU SROVNAL.

PŘIPRAVILA OLGA PROCHÁZKOVÁ

Inflace se blíží dvaceti procentům a zdražuje se vše, na co si vzpomenete, od základních potravin po splátky hypotéky. Jen málokdo si může říct, že se ho situace netýká. Takže – po prvotním šoku je třeba dát dohromady plán, jak

dlouhodobě utáhnout domácí rozpočet. Ano, jsme tu zase s opakováním finanční gramotnosti, ale tentokrát uzpůsobeným tomu, jak a kde ušetřit, za co má smysl utrácet, nebo kdy se dokonce zadlužit.

1

SPOČÍTEJTE VÝDAJE A PŘÍJMY DO KORUNY

Důležité! Bude to otrava, ale musíte to udělat. Pokud vám na konci měsíce chybí 3000Kč, někde to urvat musíte. Řešte i korunové položky, doslova každý rohлік: nekupujete náhodou vždycky osm, když sníte tři? Za menší položky dohromady můžete ušetřit několik stovek. U každého výdaje si řekněte, za co ho vydáváte a proč. Rozpočítejte do měsíčních výdajů i jednorázové platby třeba za kroužky dětí, Vánoce, roční kupon MHD, kadeřníka atd. Máte hotovo? Je čas třídit.

2

ROZDĚLTE ROZPOČET

Rozdělte si výdajové položky do dvou sloupců: na nezbytné a zbytné. Do nezbytných patří položky za bydlení a energie, fixní pojistky, spoření, potraviny, nutná drogerie a ošacení. Mezi zbytné patří konzumní věci jako alkohol, cigarety, spotřební móda, drahé dárky, luxusní drogerie, návštěva restaurací a podobně. Pak jsou položky na hraně, jako třeba benzin v případě, že máte možnost nahradit dojíždění do práce hromadnou dopravou, nebo třeba kroužky dětí: můžete najít levnější? Je to na vás. Stanovte si priority.

3

NAPLÁNUJTE REÁLNÉ OMEZENÍ VÝDAJŮ

Jak ušetřit, najdete ve zvláštním seznamu na další stránce. Důležité je, že škrty se budou týkat obou sloupců v rozpočtu. Například půjčky můžete sloučit a splátku snížit. A naopak, pokud to bude aspoň trochu možné, tak všechny radosti neškrtejte. „Asketický životní styl bez drobných radostí byste stejně dlouho nevydrželi. Naopak, každý měsíc si vyčleňte určitou částku, kterou bez výčitek utratíte za něco, co vás těší,“ říká Kateřina Jarošová. A my dodáváme: třeba za nákup vašeho oblíbeného časopisu Marianne Bydlení!

REVIZE POJIŠTĚNÍ A SPOŘENÍ

Každá životní změna, jako je ukončení studia, manželství, narození dětí či stěhování, mění vaše aktuální i budoucí finanční potřeby. S kým to řešit? Ideálním odborníkem je člověk z oboru, ale bez potřeby na vás vydělat. Finanční poradci, jak víme, obvykle nechtějí jen vaše nejvyšší dobro. Nemáte-li jinou možnost, sami si co nejlépe prostudujte, co obnáší jaká pojistka a spoření a sami aktivně vedte s poradcem diskusi o tom, co vám ve vaší životní situaci bude nejvíce vyhovovat.

JOLANA DYKOVÁ, ŘEDITELKA Pobočkového Prodeje, Stavební spořitelna České spořitelny, Burinka.cz

Kdy má smysl si vzít úvěr, i když nemám peněz nazbyt? „Ideálně nikdy (!) proto, abyste uplatili běžný život. Rozhodně ano, když investujete do bydlení. Opravy nemovitosti jsou nutností i investicí. Nejlepší jsou ale náklady, co se navrátí: fotovoltaika, tepelná čerpadla, nádrže na dešťovku, tepelná izolace a tak dále. Na bydlení dostanete účelový úvěr se zvýhodněnými podmínkami, v některých případech i dotaci. Účelové úvěry mají spoustu výhod, na rozdíl od běžných. Mají delší splatnost čili nižší měsíční splátku a taky nižší úrok. Úroky, co zaplatíte bance, si lze dát do daní, a snížit si tak daňový základ. Tím se vám vrátí cca jedna splátka úvěru ročně. A při dnešních cenách následně dle typu investice ušetříte náklady na bydlení.“

A mám si vzít úvěr na bydlení, i když mám naspořeno? „Ráda dávám takový příklad: Přijde muž do banky a chce si vybrat 250 000 korun na opravu střechy. Pokud jsou to jeho jediné peníze, doporučím mu vzít si úvěr. Proč? Protože kdyby dal veškeré svoje rezervy do střechy a přišel by o práci, bude mít sice novou střechu, ale nebude mít pomyslně co jíst. Pokud si vezme účelový úvěr, bude mít měsíční splátku, ale ne vysokou, a když přijde o práci, z rezervy umožní jak živobytí, tak splátku. Takže úvěrem si kupuje nejen novou střechu a lepší tepelnou izolaci domu, ale i klidný spánek.“

Jediné peníze, co neutratím, jsou ty, co nemám. Funguje na mě jen odkládat finance někam, kam na ně vůbec nemohu. Stavebko, pojištění, důchod... Nedotknutelnou rezervu strádám u maminky na její účet.

OLGA PROCHÁZKOVÁ,
EDITORKA

4

ZMĚŇTE MYŠLENÍ

Poslední desetiletí blahobytu změnila u mnoha z nás postoj ke spotřebě. Máme pocit, že máme „nárok“ na určitý komfort, jsme zvyklí na svou míru konzumu. Nedochozí nám, že v Evropě je válka. Musíme si nejen přenastavit rozpočet, ale hlavně myšlení! Je potřeba si říct, co vlastně pro nás v životě znamená komfort. Rodina, vztahy a zdraví, nebo dovolená u moře? „Pro mě je komfort i spořit si na stáří a mít dobrou životní pojistku, protože vím, že mi do budoucna přinese větší svobodu a klidnější spánek,“ říká Jolana Dyková.

5

NEDOTKNUTELNÁ REZERVA

I přes rozpočtová omezení nepřestávejte vytvářet nebo udržovat nedotknutelnou rezervu. Ta má posloužit k zaplacení nezbytných výdajů v případě, že byste přišli o práci – a měla by být ideálně tak vysoká, abyste z ní vyžili šest měsíců. To je reálná doba, kdy si můžete najít nové stabilní zaměstnání. Pozor, tahle rezerva neslouží k tomu, abyste zamázli nedostatek peněz před výplatou ani k nákupu nové ledničky, dárků na Vánoce nebo na romantický víkend. Je nedotknutelná!

6

KDYŽ TO NEVYCHÁZÍ

Pokud jste zjistili, že vaše nezbytné výdaje převyšují všechny příjmy, jste ve vážné situaci a musíte to řešit. Pokud to jde, tak určitě ne utrácením úspor, to se hodí k překlenutí krize jen v případě, že víte, že se váš příjem v konkrétním termínu zlepší. Určitě neřešte nedostatek financí půjčkou! Tou byste si vypomohli na půl roku a pak byste nejen měli stále hluboko do kapsy, ale navíc ještě splátku na krku. Pokud je situace takto závažná, musíte najít nové zdroje příjmů. Zvýšení platu, přívýdělků, brigády.

KATEŘINA JAROŠOVÁ, MANAŽERKA PROJEKTU
NEVIDITELNÍ A TISKOVÁ MLUVČÍ PROVIDENT
FINANCIAL, NEVIDITELNI.ORG

Jak zvládnout a udržet rozpočtovou disciplínu? „Je to stejné jako dodržování jiných pravidel. Jako si čistíte zuby a chodíte včas do práce, mělo by být automatické, že víte, kolik a za co utratíte, a nenecháváte si téct peníze mezi prsty. A pokud o sobě víte, že neumíte hospodařit, musíte si najít nějaký trik, který na vás funguje. Využít cokoli: od obálek na peníze, sešitu či excelové tabulky, kam si výdaje píšete, po chytré aplikace a internetové bankovníctví. Možností je spousta. Kdo má například problém s odkládáním menší částky, může využít pomoc blízké rodiny. Znám z okolí případy, kdy si dospělá dcera odkládá peníze k babičce na účet a mladý muž si spoří u tchyně. Oba tak mají peníze u někoho, komu důvěřují, ale nedostanou je kliknutím v počítači. Funguje to skvěle.“

KDE USPOŘIT?

NAKUPUJTE JINAK Pište si pečlivě nákupní seznamy. Zkuste vybírat například levnější zboží v drogerii. Není to vždy tak, že nejlevnější pasta je skutečně nejlevnější. Vždy přepočítávejte na mililitry, gramy. Hlídejte slevy. Pokažené věci dávejte opravit, nekupujte zbytečně nové.

NECHOĎTE DO RESTAURACÍ, VAŘTE Nákup polotovarů je mnohem dražší, než když se vaří. Vsadte na Eintopf, zeleninová jídla, polévky. Návštěvu restaurace si dopřejte jen výjimečně. Do práce si dělejte krabičky.

HLÍDEJTE PRŮBĚŽNÉ VÝDAJE Mějte stálý přehled o stavu svých financí. Řešte i malé položky. Káva cestou do práce každé ráno za 60 korun je za měsíc docela balík peněz.

ALTERNATIVNÍ KULTURA I ZBOŽÍ Zkuste proniknout do světa bazarů a výprodejů. Nejznámější jsou Aukro.cz a Bazos.cz. Hledejte půjčovny, nábytkové banky. Pátřejte po levnějších možnostech, kam jít za zábavou.

HLEDEJTE BEZPLATNÉ INFORMACE A POMOC Nebojte se oslovit bezplatnou finanční poradnu v okolí. Podobné služby nabízejí i různé neziskovky. Poradí vám třeba na Aliance proti dluhům. Zjistíte, zde nemáte nárok na dávky od státu. Nastudujte si pravidla finanční gramotnosti.

PŘÍVÝDĚLKY Ideální je zúročit, co vás baví. Můžete začít vést kroužek, doučovat jazyk on-line, hlídat děti, kvalifikovat se na hodinového manžela. Podívejte se na stránky Naucmese.cz. Nemáte-li takovou možnost, hledejte brigády nebo výpomoci. Nepracujte načerno! Na všechny výdělky mějte smlouvu a doklady.

ZÁSADNÍ ŘEŠENÍ Pokud víte, že vaše finanční situace je dlouhodobě neudržitelná, zvažte stěhování do menšího bytu, prodej auta nebo pronájem chaty a podobně. Existují i takzvané „hypotéky naruby“, kdy vám banka měsíčně posílá určitý obnos a postupně odkupuje vaši nemovitost, již jste stále vlastníkem. Všechny tyto kroky by měly vést k trvalému srovnání rozpočtu.